

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Epărhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
pe $\frac{1}{2}$ de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane

Correspondențele să adresează redacțiunii

„FOAIA DIECEZANĂ“
iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
ADMINISTRAȚIUNEA
Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Adunarea generală a învățătorilor noștri la Băile-Herculane

Tot ce stă în oarecare referință cu expoziția generală din București și cu escurziunea poartă aceleaș note de distingere: graba, nerăbdarea și zăpăceala. Aceasta caracterizără și adunarea generală din Băile Herculane.

După oficierea chemării Duhului Sfânt membrii și oaspeții s'au adunat în sala teatrului.

Cu solemnitatea obicinuită s'a deschis ședința prin vorbirea prezidentului încărunit în serviciul Reuniunii, dl Ioan Marcu. — Vorbirea care a aflat ecoul viu și plăcut a fost o frumoasă culegere și mănunchiare de idei sănătoase și de interes.

După aclamarea călduroasă prezidentul salută în numele adunării pe P. On. D. Andreiu Ghidiu protoprezbiter, ca comisar konzistorial pentru adunarea prezentă și pe Sp. Dn. Péczely Géza protopretor ca reprezentantul autorității politice. P. On. D. Andreiu Ghidiu cu o admirabilă concepțiune de stil proprie omului erudit salută în numele Ven. Consistoriu pe dăscălimea adunată. Savantele espuneri, măiastra vorbire au trezit furtunoase aplause.

Părintele Tătucu din Jablanița salută pe învățători în numele grănițerilor. Cuvintele-i sincere sunt resplătite cu generale „Să trăiască!“.

Se cetesc telegrame de salutare dela dnii Dr. Putici și Iosif Moldovan între însuflețite „să trăiască“.

Se trimite telegramă omagială generosului protector al dascălilor, Prea Sântiei Salo Episcop Nicolae Popea. După aceea să prezintă mai multe rapoarte cari să predau comșiunilor la a căror alegere adunarea a purces fără discuție și unanim.

D-l viceprezident G. Jian aduce adunării

la cunoștință, că ca în anul trecut așa și în anul acesta comitetul a aflat de potrivit spiritului de activitate și progres de a provoca o discuție în despărțăminte asupra mai multor teme în special asupra temei »*Limba maternă ca bază a învățământului în școala poporală*« și »*Școala și poporul*«. Despărțămintele au prestat lucrări frumoase. Cele mai remarcabile sunt ale membrului G. Joandrea cu titlul prim carea s'a ales de a fi predată liber și oral în plenul adunării generale.

După aceste cuvinte ale vice-prezidentului dl Joandrea își predă tema sa: „*Limba maternă ca bază a învățământului în școala poporală*“. Lucrată cu aparat științific, cu competența și temeinicia ce-l caracterizează, dl Joandrea a știut prin tema sa să susțină trează și încordată atențiunea publicului adunat. Prin omiterea multor citațiuni în limba străină, cari pe un public laic nu-l prea cuceresc, efectul eră și mai deplin. Dizertantul inzistă și dovedește cu cuvintele bărbaților mari de școală din secolii trecuți ai tuturor popoarelor, că limba maternă trebuie să formeze baza oricărui învățământ eficace. Aclamația generală de care a avut parte a fost pe deplin meritată. S'a enunțat deci că și premiul dat de dl Dr. Cornel Jurca să i-se deede dizertantului.

Membrul Gh. Crăciun își predă liber și oral tema deznegată de comitetul central pentru adunarea generală „*Școala și poporul*“. Predată cu vervă și căldură a stârnit generală conplăcere. Mai puțin savant, dar foarte plastic și real dl Crăciun a făcut un serviciu prețios și însemnat. Aplausele ce le-a secerat au fost perfect meritate. Se decide premiarea dizertantului și se votează măltumită protocolară dlui Dr. G. Dobrin pentru acordarea premiului. Dupăce să constată eshaurierea programului să închide ședința și să anunță viitoarea pe mânezi Vineri la 8 oare.

Sedința a doua

La această ședință s'a remarcat prezența Spectabilului Domn inspector regesc școlar Iuliu Berez, pe care presidentul îl salută cu cuvinte însemnate și avântate, iar inspectorul regesc mulțumește pentru călduroasa întâmpinare și-și arată convingerea că învățătorii noștri stau la înălțimea chemării lor, îi salută și le dorește succese în munca.

Urmează rapoartele comisiunilor la cari s'aduc următoarele decise: să aproabă activitatea comitetului central, — aproabă raportul căsătorului cu modificarea că remunerația căsătorului de 300 cor., să se caseze pe viitor, pentru stud. Boșu, să ridice remunerația dela 60 cor., la 120 cor. (la buget) — să decida înființarea unui fond cultural pe sama copiilor de învățători săraci. — Raportul comisiunii asupra raportului bibliotecarului să primește: G. Cătană ca ref. al comisiunii pentru înscrierea de membrii, raportează că s'au înscris mai mulți membrii ajutători și membru fondator Dr. G. Grosșan, Raportul să primește, iar membrii înscrși să aclamă. Judele primar dl Constantin Diminescu în numele Ciacovenilor invită Reuniunea de a-și țineă adunarea generală la anul viitor în Ciacova, — să primește cu mulțam sincer. Presidentul aduce mulțumita ministrului de comerț pentru favorul acordat membrilor și pe trenul accelerat, apoi direcțiunii băilor pentru sală și muzică, comisariatului Conzistorial și Inspectorului școlar pentru prezență și atențiune. — La restaurare s'a ales cu însuflețire tot cei vechi, în numele cărora mulțumește realesul prezident prin cuvinte frumoase și declară ședința adunării de închisă.

La revedere pe anul viitor la Ciacova.

P. Bandu.

Raportul general

al comitetului „Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale gr. or. din diecesa Caransebeșului” către adunarea generală, convocată la Băile Herculane pe 24 și 25 August v. (6 și 7 Septembrie n. +) 1906.

Onorată Adunare generală!

În conformitate cu §. 26 lit. f. din Statute, comitetul Reuniunii are onorul a înainta On. Adunării generale raport despre activitatea sa și a despărțămintelor, precum și despre întreaga stare a Reuniunii pe anul 1905/6.

I. Ședințele comitetului și activitatea despărțămintelor.

A. Comitetul Reuniunii a ținut două ședințe ordinare satisfăcând §-lui 24 din Statute.

În prima ședință ținută în 22 Septembrie (5 Oct.) 1905 la Timișoara, comitetul a luat dispozițiunile nece-

sare pentru reconstituirea despărțămintelor punându-le în vedere scopul indicat în §§-ii 2 și 36 din Statute de a țineă adunări ambulante cu disertațiuni științifice-pedagogice și prelegeri de model și adică în practică cu școlarii din localitatea intrunții, din ori-care disciplină a școlii dând atențiune și ramului economic.

Spre a stimula interesul membrilor pentru o activitate mai intensivă și folositoare și ca fiecare membru învățator să-și împlinească datorița și să producă ceva propriu și practic, s'a recomandat prin circularul comitetului, publicat în *Analele Reuniunii*, fiecărui membru învățator, ca în conformitate cu planul de învățământ și cu principiile pedagogice să elaboreze cel puțin o lecțiune practică din oricare disciplină a școlii, ca din lecțiunile elaborate, alegându-se cele de model și publicându-se, să se formeze cu timpul un întreg, ca tot atâtea prestațiuni de valoare a Reuniunii pentru înaintarea învățământului nostru popular, precum și pentru perfecționarea a însși învățătorilor.

În special s'a recomandat despărțămintelor a se ocupa de următoarele teze:

a) Limba maternă ca bază a învățământului în școala populară.

b) Școala și poporul.

Pentru elaborarea acestor două teze, încât să arătăm oral, în adunarea generală din acest an, sunt deznitate două premii, unul de 30 coroane oferit de membrul fondator Dr. Cornel Jurca pentru teza de sub a), iar al doilea pentru teza de sub b) de către membrul fondator Dr. George Dobrin. Tot astfel se vor distribui premii și pentru reflexiunile, ce se vor face — tot oral — în adunarea generală.

Tot prin numitul circular al comitetului s'au luat măsurile de lipsă pentru încassarea taxelor curente și restante în conformitate cu concluzul adunării generale din anul 1904 de sub nr. prot. 21 lit. c) și cu concluzul comitetului din 16/29 Octombrie 1904 nr. 10, concluze sustinute și pentru anul 1905/6. Iar pentru a țineă membrii Reuniunii în curent cu literatura didactică și a le veni în ajutor ulterioarei lor culturi științifice a recomandat membrilor a se folosi de bibliotecă, cu atât mai vârtos, cu cât în raportul bibliotecarului central are a se arată și măsura, în care biblioteca a fost utilizată de membrii Reuniunii, iar pentru augmentarea bibliotecilor din despărțăminte s'a recomandat donarea de opuri folositoare.

În a II-a ședință ținută în Lugoj la 24 Iulie (6 August) a. c. pe lângă dispozițiunile luate pentru ținerea adunării generale și a escuziei de studii la espoziția generală din București, comitetul a cenzurat activitatea despărțămintelor constatând că s'au reconstituit toate despărțămintele, afară de desp. Bozoviciu, Mehadia și Panciova, cari nu sunt organizate din cauza, că în aceste despărțăminte nu sunt destui membri.

Cu teme speciale recomandate de comitet s'au ocupat toate despărțămintele, deși unele numai în parte și numai despărțământul Oravița nu s'a ocupat de fel.

B. Procesele verbale ale despărțămintelor împreună cu rapoartele și concluzele luate, ne înfățișază următorul prospect de activitate:

a. Despărțământul Biserica Albă a ținut 2 adunări, una în comuna Ciuchiciu, 1/14 Decembrie 1905, iar alta în comuna Berliște la 28 Maiu 1906.

În prima adunare: Învățătorul Jovan Belca dela cl. II-a din Ciuchiciu a ținut cu școlarii săi o prelegere practică din Gramatică despre „subiect și predicat”, care după o critică severă s'a declarat succasă din partea

adunării. Tot succesă a declarat adunarea și disertația intitulată „despre sumeție” cetită de învățătorul dela cl. I. *Constantin Petru*.

In a doua adunare: Învățătorul *George Truia* din Nicolinț a cetit o disertație „despre ocupațiunile elevilor” care a fost deplin succesă, iar învățătorul *Nicolae Mircea* din Sasca Montană, ca comisar școlar al tractului Biserica Albă, a cetit operatul său referitor la examenele din tract, care, cuprinzând observări de caracter instructiv, adunarea l-a luat cu plăcere la cunoștință.

b. Despărțământul Bocșa a ținut 2 adunări, una în comuna Bocșa Montană la 3/16 Noemvrie 1905, iar a doua în comuna Vasiova la 24. Maiu cu ocaziunea examenului din această comună.

In prima adunare: Învățătorul *Ioachim Perian* din Bocșa Montană a ținut cu cl. III—IV-a din școala sa o prelegere din Gramatica „despre propoziția simplă dezvoltată”, care după o critică mai amănunțită, a fost declarată succesă. *In a doua adunare:* Învățătorul *Petru Bandu* din Recița Montană a cetit operatul său „Limba maternă ca bază a învățământului în școala poporală”, iar învățătorul *Miron Popoviciu* din Bocșa Română a cetit operatul „Școala și poporul”, cari operate după ce au fost declarate „succese” s-au înaintat comitetului central din partea despărțământului cu scopul, ca la alegerea tezelor pentru adunarea generală, să fie luate în considerare.

Tot în această adunarea examenul anual, dat cu școlarii săi de învățătorul *Serafin Jurca* din Vasiova, a fost din partea adunării declarat de succes.

c. În despărțământul Buziaș s'a ținut numai o adunare la 11 Martie 1906, în care — între altele — s'au împărțit membrilor spre elaborare tezele recomandate de comitet și rezultatul este, că învățătorul *Petru Savi* din Sacoșul unghuresc a înaintat la comitet deadreptul teza: *Limba maternă ca bază a învățământului* etc. elaborată de dânsul.

d. În despărțământul Caransebeș s'au ținut 3 adunări, și anume:

Prima adunare în Caransebeș la 4/17. Maiu 1906 în care învățătorul *George Cătană* din Valeadeni a cetit disertațiunea sa: *Experiențe pedagogice*; învățătoarea *Elena Biju* din Caransebeș a cetit operatul său: „Reflexiuni cu privire la albumul de țăsături al D-șoarei Minerva Cozma”.

A doua adunare s'a ținut în Prisaca la 23 Maiu (5 Iunie 1906), în care învățătorul *George Cătană* ceteste elaboratul său: „Școala și poporul”, care s'a înaintat comitetului pentru adunarea generală

Învățătorul *Petru Buzera* dela școala de aplicație din Caransebeș, face cu destulă pricepere comparație între planul cel nou de învățământ și între cel vechiu, la care diaconul-învățător *George Joandrea* din Lugoj face unele observări referitoare la materialul prescriș din unele obiecte de învățământ accentuând, că nici planul cel nou de învățământ nu corăspunde întru toate și în special recerințelor poporului nostru agricultor.

A treia adunare s'a ținut în Caransebeș în 1/14 Iunie 1906 cu ocaziunea examenului dela școala confesională, unde funcționează învățătorul *Nicolae Velcu*, la care examen membrii despărțământului luând parte și-au făcut observările referitoare la materialul propus și metoda folosit în această școală. Rezultatul examenului a fost declarat de nesuficient.

Despărțământul Ciacova a ținut 2 adunări ambele în Ciacova.

În prima adunare s'a ocupat cu partea administrativă, iar în a doua învățătorul *Procopie Simian* din Foen a cetit lucrarea sa „Școala și poporul” care s'a înaintat comitetului central. Totodată despărțământul s'a ocupat cu ideea înființării unui cor vocal pentru protopresbiteratul Ciacova din învățătorii și preoții mai tineri din tract. Realizarea acestei idei s'a concretizat dlui protoprezbiter tractual *Ioan Pinciu*.

Despărțământul Făget a ținut 3 adunări, una în Făget la 4 Noemvrie, alta în Coșava la 6 Aprilie 1906 și ultima în Cliciova la 14 Iunie.

În prima adunare au ținut prelegeri practice: Învățătorul *George Borlovan* din Temerești despre pregătirile de lipsă în prima săptămână de școală; învățătorul *Ioan David* despre pregătirile pentru scris-cetit și învățătorul *Nicolae Popoviciu* din scriptologie dezvoltând cuvântul normal „om”. Prelegerile au obținut mai multe observări esențiale.

În a doua adunare: Învățătorul *Aureliu Angel* din Coșava, a ocupat toate clasele din școala sa cu „Limba română” obținând aprobarea despărțământului. Învățătorul *Traian Mihailoviciu* a cetit operatul său „Școala și poporul”, care operat a fost declarat de succes din partea adunării.

În a treia adunare: S'a cetit lucrarea învățătorului *Romul Ioanoviciu* din Birna, intitulată: „Limba maternă ca bază a învățământului în școala poporală” asupra căreia a făcut recenziunea recerută învățătorul *Ioan Caba* cu deplin succes.

Tot în această adunare s'a discutat asupra examenului ținut în școala din Cliciova, iar comisarul școlar tractual a raportat în genere despre cursul examenelor din tractul Făgetului arătând scăderile ce au obvenit în unele școale, precum și momentele îmbunătățitoare. În fine învățătorul *Const. Iacob* din Făget a elaborat învățământul cetirii după metoda fonomimic, care operat a fost înaintat comitetului central.

g. Despărțământul Logoj a ținut două adunări ambulante, una la 20 Martie st. v. în comuna Tincova, iar a doua la 3/16 Iunie a. c. în comuna Oloșag cu ocaziunea examenului anual dela școala respectivă.

In prima adunare: Învățătorul *Arsenie Voscinaru* din Tincova a ținut o prelegere practică din Istoria patriei având ca substract tema: „Lupta dela Mohaciu”, care s'a declarat deplin succesă.

Învățătorul *Alexandru Onaie* din Logoj a cetit o disertație intitulată: „Mijloace pentru perfecționarea învățătorului”, care operat s'a înaintat comitetului central pentru a fi publicat în „Anale”.

Învățătorul *George Joandrea* din Lugoj a cetit operatul său: „Influența Bănățenilor la organizarea primei preparandii ortodoxe române” care operat asemenea s'a transpus comitetului pentru „Anale”.

În a doua adunare membrii despărțământului au participat la examenul anual al elevilor din comuna Oloșag, conduși de învățătorul *Constantin Popoviciu*, care, după debateri minuțioase s'a declarat de îndestulitor.

Învățătorul *George Joandrea* a ținut disertația intitulată: „Limba română ca bază a învățământului în școala poporală”

Învățătorul *Mihaiu G. Crăciun* din Hodoș a cetit operatul său „Școala și poporul”. — Ambele aceste teme, obținând deplina aprobare a despărțământului au fost înaintate comitetului central.

h. Despărțământul Oravița a ținut adunarea de constituire la 31 Maiu (13 Iunie) 1906 în comuna Cacova, participând învățătorii în număr complet dinpreună cu comisarul școlar tractual *George Jian* la examenul

învățătorului Traian Lința, care s'a distins și de astădată în toate ale școlii sale. Tot așa au participat și la examenul învățătorului dela cl. I. Ioan Cioe, care încă a dat un examen succes.

i. Despărțământul Vârșaj a ținut două adunări, una la 26 Octombrie (8 Noembrie) 1905 în comuna Srediștea mică, iar alta la 4/17. Aprilie în comuna Voivodinț.

Învățătorul Petru Adam din Srediștea mică a ținut cu școlarii săi prelegeri practice din învățământul intuitiv despre „fereastră“, din gramatică despre „prönume“ și din istoria naturală despre „boul și vaca“, iar învățătorul Ioan Naea din Margita mare despre „diferitele soiuri de arătură“. Despărțământul a declarat aceste lecțiuni deplin succese.

În a doua adunare, învățătorul Achim Miloia, ca prezident al despărțământului, în discursul său de deschidere combate luxul și mania de a lăpădă străvechiul și frumosul port național. Învățătorul Stefan Otonoga cetește operatul său, „Școala și poporul“; învățătorul Filimon Popoviciu cetește operatul său „Limba maternă ca bază a învățământului în școala populară“; învățătorul Mihai Simu cetește operatul său: „Nobilitatea sântământului copilului în economisarea banilor“, cari operate dimpreună cu cuvântul de deschidere al prezidentului obținând aprobarea despărțământului, au fost înaintate comitetului central.

Tot cu ocaziunea acestei adunări membrii despărțământului au luat parte la prelegerile practice ale școalelor din localitate și anume la prelegerile din școala de prunci la care funcționează învățătorul *Mihaiu Simu*, care a tractat din Aritmetică „Calcularea timpului“, iar din Geografie „Italia“, precum și la prelegerile practice din școala de fete, la care funcționează învățătoarea *Eufrozina Pincu*, care a tractat din Istorie „Colonișarea“. Aceste tractate practice au obținut aprobarea despărțământului și au fost înaintate comitetului central.

Din cele de până aci rezultă, că învățătorii diecezei noastre a Caransebeșului, își implinesc datorințele impuse de chemarea lor prin întrunirile lor în adunările Reuniunii, ostenesc și jertfesc destul pentru promovarea instrucțiunii și perfecționarea învățământului popular și pentru înaintarea culturii poporului nostru român.

II. Executarea concluzelor adunării generale ultime ținută la Bocșa-Montană.

Comitetul central luând act de concluzele adunării generale ultime a dispus executarea acelor și rezultatul e următorul:

1. Comisiunea literară a Reuniunii întrunindu-se în Lugoj la 19 Fevruarie (4 Martie) a. c. sub prezidiul Reuniunii, a luat spre cenzurare următoarele manuale primite dela Venerabilul Conzistor diecezan.

a) Iuliu Vuia „Carte de învățătură“.

b) Dr. A. Schullerus și I. Popoviciu „Carte de cetire și gramatică magiară pentru școalele populare“ 2 părți.

c) Idem: „Manual pentru propunerea limbii magiare în școala populară“.

d) Iuliu Vuia: „Istoria naturală“.

e) Iosif Bălan: „Fizica“ partea II.

Dintre aceste manuale cele de sub d—e) comisiunea — prin Prezidiul Reuniunii — le-a propus Ven. Conzistor diecezan spre aprobare pentru a fi introduse în școalele noastre populare

Manualul de sub a) „Carte de învățătură“, după ce pe teritorul Reuniunii noastre nu sunt școale, în al

cărui plan de învățământ s'ar putea potrivi acel manual, comisia n'a intrat în desbaterea specială, ci a remis Ven. Conzistor manualul cu această motivare.

Indicațiunile din „Manualul pentru propunerea limbii magiare“ de Dr. A. Schullerus și I. Popoviciu, fiind foarte potrivite pentru orientarea învățătorilor în învățământul intuitiv, s'a propus Ven. Conzistor spre a se recomandă spre folosire învățătorilor.

Manualele de sub b) neputându-se aduce în consonanță cu planul nostru de învățământ și fiind prea greoaie pentru școalele noastre populare, nu s'au putut recomandă spre aprobare.

2. În chestia creării fondului cultural pentru ajutorarea copiilor de învățători din dieceza Caransebeșului, comitetul înaintează adunării generale un proiect de concluz despre chipul înființării acestui fond.

3. Concluzul adunării generale în obiectul încasării respective licvidării taxelor curente și restante dela membrii Reuniunii precum și delăturarea manciatăilor la staverirea listei membrilor s'a pus în aplicare transpunându-se despărțământelor extrasele pentru toți membrii despre toate taxele, ce au a se încasă, respective licvidă definitiv, iar rezultatul se va vedea în raportul cassierului.

4. Tot așa comitetul a luat măsurile de lipsă ca să se observe concluzul adunării generale de sub Nr. 14 lit. a—d referitor la biblioteca centrală și la bibliotecile din despărțăminte și rezultatul se va vedea în raportul bibliotecarului.

5. Învățătorului Ioan Vidu din Lugoj i-s'a licvidat ajutorul de 200 coroane pentru studiarea cântărilor bisericesti și punerea lor pe note. Raport n'a intrat până acum dela învățătorul Ioan Vidu în această cauză.

6. Pentru obținerea de locuri grătuite pentru 2—3 învățători la cursurile susținute de stat. pentru perfecționarea învățătorilor din diferite ramuri ale industriei de casă s'a renouit la Venerabilul Conzistor diecezan conform concluzului adunării generale de sub Nr. 13 lit. a.

Celelalte concluze de natură administrativă s'au efectuit prin biroul Reuniunii.

III. Averea Reuniunii

Raportul cassierului dimpreună cu rațiociniul anual va arată mișcarea financiară a Reuniunii precum și întreagă stare materială, care prin activitatea și zelul cassierului dezvoltat și în acest an societar, este tot în continuă creștere și încasările au devenit tot mai regulate, iar restanțele se micșorează. Administrarea și manipulara averii se poartă în conformitate cu Regulamentul casei. Depunerile fondului Reuniunii s'au regulat prin cassier conform unui concluz anterior al comitetului.

Averea Reuniunii în bani și valori cu finea anului 1905/6 face cor. 27797.59, a crescut deci în acest an cu cor. 1964.89.

Dimpreună cu rațiociniul și raportul cassierului se înaintează on. Adunări și proiectul de buget pe a. 1906/7.

La acest loc ținem, să raportăm, că conform §-lui 27 din Regulamentul de cassă s'a scontrat cassa prin o comisiune plenipotențiată de prezidiu. Despre scontrarea casei s'a luat protocol în două exemplare consunătoare, dintre care exemplarul merit pentru comitet se înaintează adunării generală pe lângă exhibit separat.

IV. Bibliotecile Reuniunii

Starea specială a bibliotecii centrale și ale despărțământelor o arată raportul bibliotecarului.

Biblioteca centrală are la finea acestui an 255 opuri în 298 tomuri și portretul primului prezident al Reuniunii, Vasile Nicolescu, învățator pensionat în Lugoj. Din biblioteca centrală s'au utilizat de membrii 39 opuri în 49 tomuri. Biblioteca centrală s'a sporit cu 17 opuri în 38 tomuri. Starea bibliotecilor din despărțămintele Biserica Albă cu 16 opuri, Bocșa cu 75 opuri și 5 legături foi periodice, Lugoj 116 opuri și Vârșeț cu 53 opuri, după rapoartele înscrise puțin să deosebește de cea din anul precedent. De la despărțămintele: Buziaș, Caransebeș, Ciacova, Făget și Orăvița n'au intrat rapoartele prescise, deși aceste despărțăminte au fost provocate a satisface datorințelor prescise în Statute și Regulament.

Biblioteca centrală a fost revizuită prin prezidentul Reuniunii la 13 Iunie a. c. și din protocolul luat despre revizuire se vede, că biblioteca s'a regulat și se administrează conform Regulamentului pentru bibliotecă.

V. Membrii Reuniunii

Reuniunea cu finea anului 1905/6 numără :

a)	"	fondatori	151
b)	"	ordinari	271
c)	"	ajutători	79

La olaltă . 501

Consemnarea membrilor fondatori, ordinari și ajutători se vede în raportul cassierului.

Mai departe ne ținem de datorință a raportă următoarele :

Ven. Consistor diecesan cu Nota sa din 28 Martie a. c. Nr. 1884 Șc. ne pune în vedere și cu satisfacție aducem la cunoștința tuturor membrilor Reuniunii, că în urmarea ordinului Înaltului nostru Ministeriu de culte și instrucțiune publică din 17 Iunie 1905 Nr. 1841 pe viitor numai acele manuale de școală vor obține aprobarea, cari vor sprijini lupta contra alcoolizmului și în cari vor fi arătate dezastrele, ce urmează din întrebuintarea alcoolului.

Fiind Reuniunea noastră invitată la adunarea generală din anul trecut a Reuniunilor învățătoresți cu sediul în Arad și Timișoara, comitetul a aflat de bine a exmite ca delegat la adunarea celei din urmă ținută la Belint în apropierea imediată a Lugoșului pe învățătorul Alexandru Onaie din Lugoj, iar adunarea celei din Arad a o felicitat prin o telegramă.

Ca un moment important și unic în felul său în trecutul Reuniunii avem a înregistra în acest raport, că comitetul Reuniunii noastre în ședința II ținută la Lugoj a luat dispozițiile de lipsă, ca cu adunarea generală din acest an să începă o călătorie de studii la expoziția din București și o excursiune la Constanța și Sinaia pentru ridicarea nivelului cultural al membrilor ei.

Întru realizarea acestui scop cultural comitetul, a întreprins toți pașii de lipsă, ca membrii Reuniunii să se poată bucura de toate înlesnirile posibile atât pe linile statului nostru cât și pe cele române ținând cont de starea și împrejurările lor ca atari. Și ca excursia în fapt să se poată face în legătură cu adunarea generală și cu înlesnirea recerută, comitetul — cu abateră delă concluzul adunării generale din anul trecut de a ține adunarea la Ciacova, unde anul acesta din motive destul de ponderoase și așa nu sa'r fi putut ține — a chibzuit ținerea adunării în Băile Herculane, eventual în Orșova sau Mehadia. După ce la Orșova nu s'a putut reflecta, iar la Mehadia nu s'a putut garanta succesul adunării din partea tuturor factorilor de acolo, biroul — în interesul binepriceput al Reuniunii și a nimbului ei — a fost necesitat a dezignă Băile Herculane ca loc al adunării din acest an.

V. Propuneri

Supunând acest raport apretierii On. Adunării generale dimpreună cu acuzele sale, rugăm On. Adunare să binevoască :

- a) a lua spre știre raportul general pe a. 1905/6 ;
- b) a da absolut pentru rațiociniile Reuniunii pe a. 1905/6 ;
- c) a aproba proiectul de buget pe 1906/7.

Bocșa Montană în 10/22 August 1906.

Ioan Marcu
prezidentul Reuniunii.

George Cătăna
secretar I.

Raportul cassierului

cătră Adunarea generală, convocată la Băile Herculane pe 23 și 24 August v. 1905

Onorată Adunare generală !

Raportul meu pe anul societar 1905/1906 este următorul :

A. Bani și valori :

1. La începutul anului	—	Cor. 25832.70	
2. În decursul anului :			
venite	— — — —	3757.72	
spese	— — — —	1792.83	
rest	— — — —		1964.89
3. La finea anului	— —		27797.59

B. Pretensiuni

1. Taxe de membri :			
restante	— — — —	6128.43	
curente	— — — —	1964.—	
la olaltă	— — — —		8092.43
2. Taxe de membri :			
rest. și curente încassate	— — — —	1696.93	
restante șterse	— — — —	946.64	
la olaltă	— — — —		2643.57
3. Restante la finea anului			5448.86

C. Averea întreagă

33246.45

La acest raport am onoare a aclude :

- a) Socoata cassei pe anul societar 1905/1906 ;
  - b) Inventarul cassei ;
  - c) Conspect despre fondurile despărțămintelor la finea anului societar ;
  - d) Lista membrilor Reuniunii cu restanțele delă finea anului societar, desocotită fiind a treia parte, ce s'a șters din restanțele vechi.
  - e) Proiectul de buget pentru anul 1906/1907.
- Tot odată prezent Onoratei Adunării generale cărțile și socoțile cassei.

ad a) Socoata cassei pe anul soc. 1905/6

I. Percepțiuni

Averea în bani și valori la începutul anului societar (vezi socoata cassei pe an. soc. 1904/5)	— — — —	25832.70
Crescământul fundațiunii „Antonescu“ (administrată prin Ven. Consistor diecezan)	— — — —	178.69
Din dividendele acțiunilor „Făgețanei“, întrate deadreptul la Ven. Consistor diecezan	— — — —	93.86

Taxe dela membrii (pozițiile jurnalului de cassă 2—8, 10—14, 16—17, 21—29, 32—70, 72, 74—80, 82—91, 95—108, 111, 116—119, 122, 124—133, 135—144, 146—149, 151—153, 156—161, 163—165, 168—169, 171—174, 178, 179, 183, 185, 186, 190, 197, 198) — — — —	1696·93
Dividende și interese (150, 166, 175—177, 180, 187, 188, 194—196) — — —	1593·52
Diverse (73, 81, 191) — — — —	194·72
	<u>29590·42</u>

II. Erogățuni

Remunerațiuni și ajutoare, conform deciselor adunării gen. din 1905 de sub nr. prot. 15, 16, 17, 20 (poz. jurn. de cassă 109, 110, 115 și 201). — — — —	580·—
Spese de birou (19, 30, 31, 112, 154, 184, 200, 201 și mandat. post.) — — — —	266·39
Spese de călătorie (20, 92, 113, 114, 162, 189, 202) — — — —	241·34
Opuri pedagogice (123, 145, 182, 184, 192)	185·78
Analele Reuniunii (120, 155, 167, 184, 201)	328·—
Despărțămintelor (134, 168, 199) — — —	24·30
Diverse (15, 18, 71, 93, 94, 121, 181). —	163·04
Excomptarea libelului nr. 65, 194 dela Erste Temesvárer Sparkassa — — — —	3·98
	<u>1792·83</u>

III. Bilanțul

Percepțiuni — — — — —	29590·42
Erogățuni — — — — —	1792·83
Averea în bani și valori — — — — —	<u>27797·59</u>

ad b) Inventarul cassăi, anul societar 1905/6

I. Averea în bani și valori

	La începutul anului soc.	La finea anului soc.
1. Fondul Reuniunii — — — —	21039·72	22677·52
2. Fondurile despărțămintelor — —	261·—	409·40
3. Fondatiunea „Antonescu” — —	3531·98	3710·67
4. Fondatiunea „Petrovicu” — —	1000·—	1000·—
5. Fondatiunea „Trifon Miclea” ?		
	<u>25832·70</u>	<u>27797·59</u>

II. Averea în bani și valori se află la

a) Ven. Consistor diecezan

a) Depuneri pe:

1. Libel Nr. 209 dela „Bocșana” —	2086·—
2. „ „ 935 „ „Făgetana” —	1355·36
3. „ „ 1278 „ „Lucafăru” —	1600·—
4. „ „ 1178 „ „Lugojana” —	1869·—
5. „ „ 674 „ „Nera” —	1000·—
6. „ „ 3653 „ „Oraviceana” —	2086·44
7. „ „ 229 „ „Timișana” —	5445·65

b) Libelele fundațiunii „Antonescu”

Nr. 370 dela Făgetana — —	1928·07
„ 414 — —	1782·60

c) Acțiunile Făgetenei, nrii 998, 999,

1998 și 1999 — — — —	800·—
----------------------	-------

d) Bani gata — — — —

	<u>153·23</u>	20106·35
--	---------------	----------

B) Albina, Sibiu

22 acții de ale Albinei, nrii 994, 3994, 2031—2040, 5031—5040, valoarea nominală — — —	4400·—
--	--------

C) Oraviceana, Oravița

10 acții de ale Oraviceanei, nrii 5132—5141, ce formează fon- datiunea „Petrovicu”, valoa- rea nominală — — — —	1000·—
--	--------

D) Cassierul Reuniunii

Depuneri pe

Libelul Nr. 9664 dela „Prima cassă de păstrare”, Caranseb.	1596·49	
Libelul Nr. 815 dela „Csákovai Takarékpenztár” — — —	415·13	
În bani gata — — — —	279·62	2291·24
Întreaga avere în bani și valori		<u>27797·59</u>

ad c) Conspcct despre fondurile Despărțămintelor

	Fonduri ne- atacabile	Fonduri dis- ponibile	La oală
1. Biserica-Albă — — —	52·50	10·95	63·45
2. Bocșa — — —	35·—	23·75	58·75
3. Buziaș — — —	5·50	30·41	35·91
4. Caransebeș — — —	58·25	20·50	78·75
5. Ciocova — — —	22·50	15·25	37·75
6. Făget — — —	—	10·25	10·25
7. Lugoj — — —	55·—	39·50	94·50
8. Oravița — — —	10·—	12·50	22·50
9. Vârșeț — — —	—	7·54	7·54
	<u>238·75</u>	<u>170·65</u>	<u>409·40</u>

Grav incident la Constanța.

Duminecă s'a întâmplat la Constanța o faptă regretabilă. Domnul Petru Grădișteanu, presid. Ligei, pe când prânzia la hotelul Carol a auzit pe un chelner vorbind ungurește cu 2 dame din Ungaria; de față era și consulul austro-ungar Max. Kutschera. Dl Grădișteanu a înfruntat pe chelnerul: de ce vorbește ungurește într'un restaurant românesc și în țeara românească. Mai târziu dl Petru Grădișteanu pleacă la plimbare pe bulevard. Deodată consulul Kutschera se apropie de el în mod provocător și-l insultă, numindu-l laș. Atunci dl Grădișteanu îi trase consulului 2 palme. Publicul de față la această scenă era pe partea dlui Grădișteanu și consulul abia a putut scăpa de furia mulțimei. Autoritățile române și-au exprimat regretul pentru regretabilul incident.

Corespondentul ziarului „Adevărul” din București a întrebat atât pe dl Petru Grădișteanu, cât și pe consulul Kutschera referitor la acest incident. Dl Petru Grădișteanu a răspuns următoarele:

„De trei zile de când sunt în Constanța aud la masă la otel „Carol” un chelner vorbind ungurește cu 2 dame pe cari nu le cunosc.

„Am chemat apoi seara chelnerul și l-am întrebat de ce naționalitate este.

„El mi-a răspuns că e de dincolo și apoi că e austriac. I-am spus atunci să vorbească în limba austriacă, să nu mai îl aud vorbind ungurește.

„Doamnele nă s'au simțit ofensate. Atât de adevărat e aceasta, încât dl Kutschera întrebându-le, a fost rugat să se astâmpere, ele nefiind de loc blesate de observația ce eu făcusem chelnerului. Puțin mai

târziu, ședeam pe o bancă din bulevard. Deodată un domn pe care nu-l cunoșteam, să postează în fața mea strigându-mi: „Laș”.

„Întrebând dacă să adresează mie, el a afirmat în frantuzeste, repetând încă odată cuvântul. I-am ripostat atunci că „e o canalie”.

— Cine sunteți de-mi vorbiți astfel? a întrebat el.
— Eu sunt Petre Grădișteanu; dar d-ta?

„El n'a răspuns și a voit să se strecoare, din cercul ce se formase în jurul nostru de cătră persoanele de pe bulevard.

„Un oficer de vânători l-a oprit însă și i-a luat cartea de vizită pe care era scris: „Maximilian Kutschera, consul austro-ungar”.

Căutându-l, l-am găsit apoi postat pe bulevard. El mă fixă în mod provocător. Atunci, infuriat, i-am aplicat o palmă, iar mulțimea strânsă i-a dat câteva lovituri de bastoane și dacă nu întreviniau amicii lui, nu scăpă ușor”.

Dl Kutschera prezintă astfel lucrurile:

„Observațiunea făcută de dl Grădișteanu chelnărului care a vorbit ungrește cu doamnele al căror nume e Wenter, supuse austro-ungare din Arad, fiind jignitoare, d-sa a spus d-lui Grădișteanu că este lășitate să insulte femeile. Pe când sta apoi de vorbă cu doctorul Balton, dl Grădișteanu a voit să-l lovească. El însă a parat lovitura. Intervenind alți necunoscuți, a fost lovit cu un baston. Consulul susține că a fost în dreptul său să ia apărarea supușilor țării lui, și că a raportat guvernului cazul, fiind sigur că va căpăta satisfacțiune.

„Această agresiune va fi interpretată în mod foarte puțin plăcut peste munți, adaugă dl Kutschera, și regret aceasta”.

Luni seara era să fie un nou incident. Anume seara la masă, din nou, dl Grădișteanu a întâlnit pe consulul Kutschera, fixându-se ambii în mod provocător. Incidentul a fost evitat prin plecarea consulului din restaurant.

Se afirmă cu insistență, că guvernul austro-ungar a rechemat pe consulul Maximilian Kutschera, în urma incidentului avut cu dl Petre Grădișteanu.

După „Drapelul”.

Varietăți

Personale. Î. P. Cuvioșia Sa Domnul arhimandrit-vicariu episcopesc Filaret Musta a sosit acasă dela Sibiu Joi, în 24 August a. c., cu trenul accelerat dela 10 oare noaptea, după ce a luat parte la ședințele Consistoriului metropolitan. Cu acelaș tren a trecut cătră casă și P. On. Domn protopresbiter Mihail Popoviciu.

Consistoriu metropolitan. Luni, Marți și Mercuri au avut loc ședințele consistorului metropolitan, la cari din dieceza noastră au luat parte Prea Sfinția Sa Domnul Episcop Nicolae Popea, Prea Cuvioșia Sa Domnul arhimandrit vicariu episcopesc Filaret Musta și Prea onorații Domni protopresbiteri Mihail Popoviciu din Orșova, și Dr. George Popoviciu din Logoj.

Parastas. În ziua de Sfântă Mărie mare s'a săvârșit în biserica ort. română din Bozovici, parastas intru odihna sufletului răposatei preotese din Domașnia

Mărița Pepa născ. Ruva. Fica cea mai mare a reposatei, Ana Bona, îndemnată de dragostea nemărginită față de dulcea ei mamă n'a pregetat osteneală, ci alergând la locul nașterii maicii sale, unde și pe dânsa o leagă dulci amintiri a copilăriei, a lăsat să se săvârșască s. parastas prin preoți locali Nicolae Brinzei și Nicolae Bihoi și preotul Vasilie Usonescu. Pentru înșămătatea zilei corul local a interpretat responsorie liturgice și funebrele, executându-le cu o rară precizie. Odihnește'n pace suflet blând! *Un participant.*

— **Părăstas.** Eri, Sâmbătă, s'a celebrat părăstas în biserica Sfântului Ioan Botezătorul, pentru odihna sufletului fericitei soții a Prea Onoratului Domn protoprezbiter Andreiu Ghidiu, Maria, a fiului său Titu, și a cumnatului său Ioan, fratele domnului Dr. Constantin Popasu.

Reuniunea învățătorilor nostri și-a ținut adunarea generală în Băile Herculane Joi și Vineri, la cari a asistat ca reprezentant al Venerabilului Consistoriu diecezan Prea Onoratul Domn protoprezbiter Andreiu Ghidiu.

Dela Societatea română de cântări și muzică din loc. Duminecă în 2 Septemvrie a. c. s'a ținut adunarea generală ordinară din acest an, a Societății române de cântări și muzică în Caransebeș. Au fost aleși, președinte: Petru Bortun; notar: Traian Ionașiu; cassar: Ioan Harambașa, iar membrii în comitet: Constantin Burdia; Iosif Bălan; Dr. Petru Ionescu; Anton Sequens și Dr. George Dragomir. Caransebeș la 7 Septemvrie 1906. *Petru Bortun*, m. p. președinte *Traian Ionașiu*, m. p. notar.

Bibliografii

La Tipografia și Librăria din Caransebeș

se află următoarele cărți ale prof. Dr. **Petru Barbu**:
Istorieare Religioase-morale, I Carte de Religieune pentru școalele poporale, 30 fil.

Istorieare Biblice, II carte de Rugăciune pentru școalele poporale, 30 fil.

Istorieare Bisericești, III Carte de Religieune pentru școalele poporale, 30 fil.

Catehismul, IV Carte de Religieune pentru școalele popoarele 40 fil.

Carte de Rugăciuni și cântări bisericești, cu binecuvântarea arhierescă. (Format mic, 160 pagini, broșurată 50 fil., legată dela 60 fil.—10 cor.)

Istoria sântă a Testamentului vechiu, I Carte de Religieune pentru școalele medii, 80 fil.

Istoria sântă a Testamentului nou, II Carte. de Religieune pentru școalele medii, 80 fil.

Licitațiune minuendă

Pe baza Incuviințării Ven. Consistoriu diecezan ddto 19 Iulie a. c. Nr. 2803 E ex 1906, să escrie licitațiune minuendă pentru repararea sfintei biserici, a casei bisericești și a casei parohiale, precum și pentru

Ingrădirea cu scânduri a cimiterului din centru din comuna **Recița-montană**, cu prețul de esclamare 1460 cor. 10 fil.

Licitațiunea se va ține în 10/23 Septembrie a c. la 3 oare d. a.

Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunii vadiul de 10% din prețul de esclamare în bani gata ori în hârtii de valoare.

Specificațiunea de spese se poate vedea la oficiul parohial.

Recița-montană în 3/16 August 1906.

[65] 3—3

Ioan Popoviciu preot.

În totdeauna bani în buzunar

Până la 200 sau 300 coroane lunar, profit pentru doamne și domni din toate clasele și pretutindeni prin reprezentanțe, lucrări de mână, adrese etc. pentru articole de consum. Detalii sub **MERCUR, Nürnberg, Fürtherstrasse 78.**

[61] 4—10

Se află de vânzare la Libr. diec. în Caransebeș

CARTE DE RUGĂCIUNI

și

Cântări bisericești

Intocmită

Cu binecuvântarea Prea Sfinției Sale

Domnului Episcop diecezan

Nicolae Popea

de

Dr. Petru Barbu

Caransebeș, 1904

Tipografia și Librăria diecezană.

Prețul unui exemp. dela 50 fil. până la 20 cor.

În etagiul casei diecezane

Nr. 480 din loc, este de închiriat o locuință constătătoare din trei chilii de cătră stradă și una de cătră curte cuină, cămară, și pivniță.

Informațiuni se dau în Librăria diecezană.

„SALVATORIA“ INTREPRINDERE DE CREDIT VERȘET (VERSECZ) Str. Petofi 69.

Împrumuturi-Hipotecare
pe pământuri și edificii:

3¹/₂ 5³/₄ 0

Pe lângă intabulare cu durată de 10—70 ani. Banca n'are dreptul a abzice împrumutul datorășul însă ori și când poate replăți restul.

Credit-Personal
pentru funcționari, comer-
canți și industriași.

0 6-7

Pe lângă prenotare pe sa-
lar, giranți ori deposit de
hârti de valoare. Pe restimp
de 2—20 ani.

Convertire favorabilă a împrumuturilor vechi și scumpe. — Legături avantajoase cu primele bănci din țeară (între altele și cu institute renumite din Sibiiu) și externitate. — Prospecte și informațiuni pe lângă marcă pentru răspuns. — Reprezentanți reali primim în toate comunele. 21—26 [56]